

פיקוח נפש דוחה מאצו — אך לא כך חושבת ממשלת ישראל ובמחנה ממשלת מצריים

ממשלת ישראל פירסמה ברכה ריי שמית לממשלת מצריים. העילה: קומי נרו מצרי הסתער על מטוס מצרי חטוף כנמליה העופה של ואלטה, באי מאל' טה. הפעולה נכשלה, ו-60 אנשים מתו. ביניהם: אנשי הצוות, החוטפים ובעיקר — נוסעי המטוס. רק שני אנשים נרצחו קודם לכן על ידי החוטפים. ממשלת ישראל לא יכלה לנקוט עמדה אחרת, מאחר שהמיבצע הישיר המוצלח באנטבה ב-1976 משמש דוגמה לפעולות מסוג זה.

אולם מוטב לחשוב פעמיים, אם יש להעלות פעולות כאלה על נס. **דוגמת אנטבה?** השאלה העיקרית היא: מה ערכם של חיידארים? פעולת אנטבה הייתה מוצלחת. אך היא בוצעה על ידי לוחמים בעלי איכות מיקצועית מעולה שבמעולה, וגם היא היתה תלויה על חושיה הערה, ויכלה נקל להסתים במרחצידים. די היה בחייל אוגנדי אחד בעל תושיה, או בתקלה טכנית קטנה שבקטנה, כדי שעשרות נוסעים ולוחמים ישראלים ייהרגו.

ללוחמים שאינם מגיעים לרמה נדירה כזאת, סיכוייה הצלחה קטנים עוד יותר. כך נכשלה הפעולה הגרמית לשיחרור הספורטאים הישראלים במינכן, ועד היום לא ברור אם נהרגו הספורטאים על ידי חוטפים או משח' רייהם. גם ההסתערות על האוטובוס בכביש החוף הסתיימה במרחצידים כנסיבות דומות.

האם הדוקטרינה של ההסתערות בכל מחיר, תוך זילזול בחיי החוטפים, מתיישבת עם ערכים הומאניים? האם ממשלת ישראל, שביטאה את הזעם הלאומי בישראל על היזלזול בחיי

הפעועים בפרשת ראסיבורקה, צדקה בהענקת שבחים לפעולה במאלטה, שהתבטא בה זילזול דומה? **פיקוח נפש**. מדינות תרבות מערביות נוהגות להתריין עם חוטפים, ואף לשלם מחיר יקר כדי להציל חייר אדם. הדגש הוא על פיתוח אמצעים למניעת מעשי חטיפה באוויר, על מודיעין ועל נסיונות לתפוס את המבצעים אחרי מעשה. אולם כאשר הקלפים הם בידו החוטפים, מנסים למנוע הרג. זה מתיישב גם עם ההלכה היהודית, המעמידה בראש סולם החשיבות, פיקוח נפש.

שתי צעירות ישראליות, ניצן מגרלסון ותמר ארצי, היו במטוס ונפגעו. נראה שנפצעו עוד לפני ההרג הגדול. אולם אילו היו במטוס נוסעים ישראלים בשעת ההסתערות — האם היתה ממשלת ישראל מכרכת בקלות כזאת על המעשה?

נראה כי כל הסוגיה הזאת טעונה שיקול מחדש בישראל, תוך הפעלת אמות מידה הומאניות סבירות. כפי שקבעה ההלכה היהודית: הקריאה האינסטינקטיבית של המאצ' הישראלי — "עליהם!" — אינה מתיישבת מיד עם ההגיון. חיידארים קודמים לכל.

מדיניות

פירוים מן הפיסגה

רגן אינו מדבר עוד על "האימפריה המרושעת". הוא רוצה להיכנס להיסטוריה כאיש שלום. גם ישראל תרגיש זאת

ועידת הפיסגה הגדולה באה וחי' לפה. מה היא השאירה אחריה לעולם? מה השאירה אחריה למרחב השמי ול ישראל? מיליוני מילים נכתבו על כך השבוע, וכמעט כולן הסתכמו במסקנה: לא קרה כלום. שני האישים נפגשו,

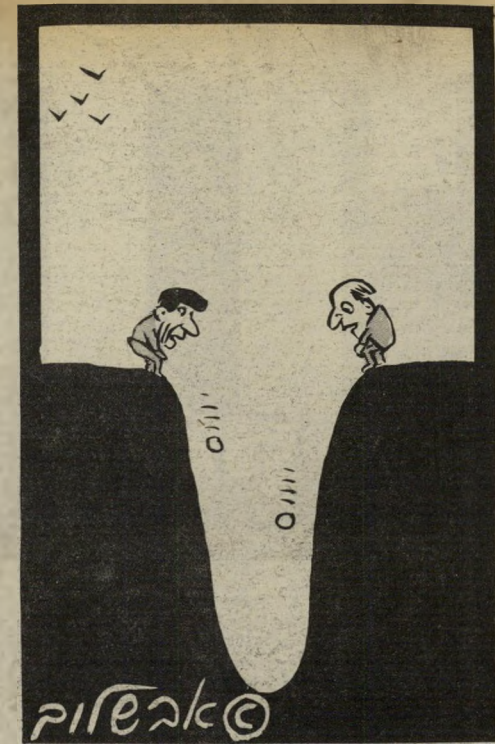
החליפו דברים של מה בכך, חייכו זה לזה. שום הסכם לא הושג. זה נכון — אבל אין זו האמת לאמיתה. כי משהו קרה השבוע בעולם. **ניכסון, דהיגל, בגין**. כאשר נבחר רונלד רגן הקשיש לתקופת כהונה שנייה, לפני שנה, היו שניבאו כי צפוי שינוי גדול.

רגן, הלאומן הקיצוני, ניצל את תקופת כהונתו הראשונה כדי לבנות מכונת השמדה גדולה ואימתנית. אך בהגיעו לתקופתו השנייה, הסופית, מוכרח היה לחשוב על מקומו בהיסטוריה. מכיוון שאינו יכול לנצח על מלחמה, הוא יכול להטביע חותם רק בדרך השנייה: עשיית שלום.

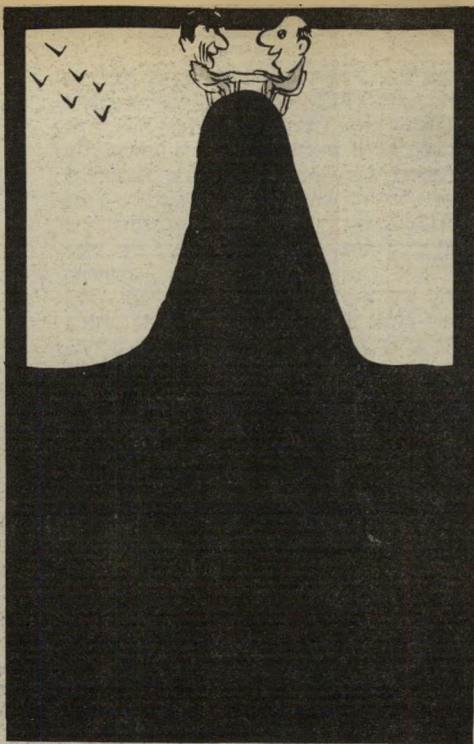
ההיסטוריה המערבית מכירה תהליך זה היטב. פוליטיקאים לאומ' ניים, שעשו קריירה על ידי השמעת סיסמות קיצוניות, מגיעים בסופו של

דבר לעשיית שלום. כזה היה שארל דהיגל, ששיחרר את צרפת ממלחמת אלג'יריה. כזה היה ריצ'ארד ניקסון, שהשיג "דטאנט" עם ברית המועצות ושיום את ההתפיסות ההיסטוריות עם סין הקומוניסטית. כזה היה, במידת מה, גם מנחם בגין, שהגיע לקמפי דייוויר.

האופטימיסטים ניבאו כי רגן, בתקופת כהונה שנייה, ינסה להגיע להפשרה עם ברית המועצות. **מסילה חדשה לרכבת**. השבוע לא היתה ב'נכנה פריצת דרך היסטורית. אולם המסילה הוזה ונקבע מסלול חדש למסע הרכבת העולמית, כאשר לחץ רגן ידדים עם מיכאיל גורבצ'וב תחת דיגלי שתי המדינות, והחליף עימו תישבות ומחמאות. לא היתה זאת רק מחווה של נימוס. נקבע הטון — וממילא גם המסלול —

נגטיב

פוזיטיב

להתפתחות העולמית בשלוש השנים הקרובות: להתקרבות אמריקאית-סובייטית.

אין כל אפשרות להינבא לגבי מידת ההתקרבות ותוצאותיה הממ' שיות. הדברים לא יכלו להיחתך בין שני המנהיגים, כי לפחות אחד מהם — רגן — אינו מסוגל לשלוט ולהתרכז בפרטים טכניים. כדי לדרון בעיקר — צימצום הנשק הגרעיני — יש צורך במשאומתן מפורט, ממושך ומייגע של מומחים. לכך ניתן עתה האות. המנהיג המערבי, אביר הלאומות הח' מושה, לא זה בלבד שהעניק את ברכתו למאמץ זה, אלא קשר בו את שמו בהיסטוריה.

מבחינה נפשית ופוליטית, זוהי כמעט מהפכה. כי אותו רגן דיבר עוד לפני שנה על השתתפות בנוסח "האימפריה המרושעת".

חין הביוון. האם זה ישפיע על ענייני המרחב?

לפני שנה אמר מנהיג סובייטי לראשי אש"ף כי סיכוייהם תלויים בהפשרה אמריקאית-סובייטית, אם תהיה כזאת. אמר, תגיע גם לענייני המרחב.

יאסר ערפאת עצמו תלה את עיקר תיקויותיו בתהליך זה. הוא אמר למישלית ישראלית כי "האמריקאים לא יתנו כלום לירדן, וגם לא לפלסטינים. אבל הם יתנו לסובייטים, תמורת תוויה בעניין האחר החשוב להם באמת: צימצום החימוש". לפני כן דיבר ערפאת עם אנדרה גרומיקו, המנהיג הסובייטי בעל הנסיון העצום.

סימנים לתהליך זה ניכרו כבר השבוע. ארצות הברית השמיעה רמזים לעבר אש"ף. ברית המועצות השמיעה רמזים משלה על השתתפות בוועי' רת-שלום בינלאומית.

תהליך כזה מצריך זמן ואין כל ביי טחון כי אכן יבשיל פירות. אולם חץ הכיוון מצביע על הרגעה עולמית, והרגעה כזאת תשפר כמעט אוטומטית את סיכויי השלום הישראלי-ערבי. שוחררי הסיפוח בישראל ראו הש' בוע. היתה להם סיבה טובה לראג.

הממשלה

מי הוא מאניאק?

שפת השוק שולטת בממשלה. יתכן שהכלבה עזית הביאה אותה ממיצריה המיתלה

לפני שבוע זה היה אריאל שרון. (המשך בעמוד 10)

כאשר סוחר ערבי מנסה להרוויח — מה הוא זומם לכסף יש ריח

מה קורה כאשר בשוק נוצר מחסור בסחורה מסויימת? המחירים עולים. מי מרוויח מכך? הסוחרים שבידיהם נמצא מלאי של הסחורה. עובדות פשוטות אלה יודע כל ילד. אפילו אם הוא כתב כלכלי במערבי.

אבל מה שאין יודעים במערב הוא כי לכסף אין ריח לאומי. לכן יצאו הכתבים אבינועם בריסוף ועימנואל רוזן לתפוס את הסוחרים הערבים. שבגללם קפץ מדד חודש אוקטובר. **סקופ מהמם! ואלה, בקצרה, העובדות שנתגלו לשני החוקרים הנמרצים:**

● בסוף חודש אוגוסט תקף נגין את שיטחי העגבניות באזור הערבה. העגבניות היו למיצרץ נדיר. העגבניות שהבשילו בספטמבר בשדות פיתחת-שלום וגוש-מיטחים בנגב הפכו להיות מבוקשות מאוד. מחירן זינק מעלה-מעלה.

● הסוחרים שקנו את העגבניות מראש, עוד לפני שהבשילו, גילו כי הם יושבים על אוצר. את העגבניות הזולות, מסוג ב' וג' הם היפנו לשוקים בעזה, ואת המובחרים טיפסו לתל-אביב — כדי להשיג את המחיר המרבי.

● מחיר קילו עגבניות בתל-אביב טיפס עד 3000 שקלים ויותר; מדד ויקרי-מחיה באוקטובר עלה מעבר לצמיו (4.7%). לא במעט בהשפעת מחירי הירקות, ביניהם העגבניות; כמה סוחר עגבניות התעשרו בן חודש.

עד כאן. זוהי השתלשלות עניינים טבעית למדי, שאין בה לרגש קוראי עיתונים בארץ מוכת אינפלציה.

אך הסקופ של מעריב היה מהמם: סוחר עגבניות היו ערבים מרפח ומחאיוניס! עובדה קטנה זאת — לאומיותו של הכיס שאליו זרמו ריווחי העגבניות — די היה בה כדי לעורר סנסציה, להעלות השערות פרועות ולהוסיף רמזים מחשידיים: החקירה מגלה, כי סוחרים מיהודה, שומרון וחבל-עזה משתלטים על חלק מענפי החקלאות בישראל, וכבר היום באפשרותם לתכנן, לעיתים על-מי אינטרסים המוכתבים מרבת-עמון, את סוג ומועד הגידולים בתחומי הקו הירוק!

הדבר היחיד שלא נרמז במישפט זה הוא כי הסוחרים הם אולי האחראים להפצת הווירוס בשדות-הערבה.

גנרל שעלה מהשורה. אלמלא הרמזים הגיועניים והסינון המביש, שכמוהם הופנו לא פעם על ידי אנטישמים נגד סוחרים יהודים, ניתן היה לומר בזכותם של שני הכתבים כי הם עשו עבודה מעניינת. הסידרה שלהם, המתפרסמת השבוע בהמשכים, מאירה פינה כמעט לא ידועה של הכלכלה בישראל, שבה צומחות יותר ויותר שותפויות עסקיות בין יהודים ישראלים וערבים תושבי השטחים הכבושים.

● בקרב החקלאים היהודים הותרש הנוהג למכור את היבול עוד לפני הקטיף. לפי שיטה הנקראת דמאן. על-פי הסכם כזה, אחראי המוכר לזריעת אדמתו. והקונה דואג לקטיף ולשיווק. הראשון מקבל 70 אחוז מהפידיון, השני 30.

נוצרות גם שותפויות מלאות, שבהן הראשון מספק את הקרקע וזכויות המים, בעוד השני דואג לכל השאר. במקרה כזה הם מתחלקים ברווחים באופן שווה.

אין בהסכמים מיסוריים כאלה כל פסול מוסרי. גם אין בהם פסול חוקי, אלא אם כן המדובר ב"אדמות-לאום" — ואז הבעיה היא אצל החקלאי היהודי. שהפך את התחייבותו החוזית למוסדות המיישבים, שלא להתיר שימוש בקרקע לאחרים.

● בשוק-הכרמל בתל-אביב הולך רוב מיספרם של הדוכנים המנוהלים בשותפות בין יהודים וערבים.

● למחות מיסעדה אחת בתל-אביב מנוהלת בשותפות בין תושב השטחים הכבושים ובין יהודי מתל-אביב. הערבי הוא "גנרל שעלה מן השורות" — התחיל את הקריירה שלו במיסעדה כמלצר פשוט. בתופעת אלה יש עניין סוציולוגי רב. אך מחבר הסידרה לא מנו לשאול את דעתם של סוציולוגים, אלא בחרו להתנייע עם גורמי ביטחון. שהסבירו את הדילמות, ועם סגן-שר-החקלאות, שהביע דאגה.

רק בעניין אחד לא נתקפו אנשי מעריב בדאגה: כאשר גילו חברה של איש-עסקים ערבי, המשתף ברווחיו קצינים בכירים (במיל'),

הערבי אינו אלא ראש אגודות-הכפרים באזור חברון, בשם גמיל אל-עמלה, בן-חשונות של המימשל הצבאי, ושותפו הם סגן-אלוף יהושע בן-של (לשעבר מושל חברון). ותת-אלוף אפריים פורן (לשעבר יועצם הצבאי של ראשי-ממשלה). רבי-סרן דויד מופז (לשעבר סגן מושל העיר, שהועמד לדין על הכאת נגרים, אך זוכה אחרי שאל-עמלה שיכנע את הווי הנערים לבטל את תלונתם) מועסק אצלו כשכיר. באנשים כאלה אין לחשוד שהם רוצים להתעשר. על-מי אינטרסים המוכתבים מירדן.

רק לכסף שמגלגלים אנשי חבורה כזאת אין ריח.

ג'ורא נוימן ■